

עזון תורני שכוחי בעזה"ת אֵלֵינוּ שֶׁל תְּנִידוֹ

גליון 677

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח"ו יוסף חיים אור-יהודה ת"ו

פנתח האה

כאשר הקב"ה ראה כמה אברהם אבינו מצטער על כך שאין לו אורחים, שלח אליו שלושה מלאכים בדמות ערבים:

רפאל כדי לרפא את אברהם, מיכאל כדי לבשר על הולדת יצחק, וגבריאל כדי להפוך את סדום. אברהם אבינו ראה אותם, שמח מאוד ורץ לקראתם. הוא הזמין אותם לאוהלו, אך קודם נתן להם מים לרחוץ רגליהם. אברהם אבינו חשד בהם שהם ערביים המשתחוים לאבק רגליהם, ומכיוון שהקפיד מאוד שלא להכניס עבודה זרה אל תוך ביתו, דאג לכך שירחצו את רגליהם. אולם יש להבין, איזו מין עבודה זרה זו לעבוד לאבק שעל הרגליים!?

היילקוט גרשוני ביאר שעבודה זרה לאבק שברגלים, פירושה שאדם חושב: "מהיכן יש לי כסף? זה בגלל שאני עובד קשה, טורח מכתת רגלי, עושה את העסקים הנכונים, אני עושה ועושה..." במילים אחרות: "פְּחֵי וְעֵצֶם יְדֵי עֲשֵׂה לִי אֶת הַחֵיל הַזֶּה", אדם שמייחס את הצלחותיו למאמצים שהוא עושה, ואינו מאמין שהכל מאת ה' ית', הרי שהוא בגדר של עובד עבודה זרה.

אמנם האדם צריך לעשות השתדלות לפרנסת בני ביתו, אולם אין זה אלא כדי שיהיה לשפע שה' נותן על מה לחול. למעשה בכל עמלו אין הוא עושה דבר. משל לאדם כפרי אשר זכה לנסוע ברכבת לראשונה בחייו, הוא ישב בתוך הקרון ליד נוסעים רבים, וכאשר הרכבת החלה בנסיעתה הוא רצה לעזור לקטר לדחוף את הרכבת הכבדה, ולכן הוא נעמד בתוך הקרון למול הקיר והתחיל לדחוף... כך צריך להרגיש האדם בהשתדלות שהוא עושה.

שבת שלום
שמשון אליעזר פוקס

באישיותו של אברהם אבינו קיימים לכאורה שני צדדים שנראים כסותרים. מצד אחד, אנו מכירים את אברהם אבינו כאבי מדת החסד והרחמים, שכל חייו סבבו סביב עזרה לזולת והכנסת אורחים מופלאה, וכפי שנאמר "חסד לאברהם", ומצד שני, בסיפור העקידה מתגלה כי טבעו הפוך לגמרי, במקום לרחם על בנו יחידו, ולנסות לבטל את ה'גזרה', הוא מזדרז לעקדו כדבר ה'. התנהלות כזו מתאימה יותר למי שמדתו מדת הדין והגבורה. מה אם כן היה טבעו של אברהם אבינו?

בשכונת הבוכרים התגורר הגאון רבי שאול קצין זצ"ל, מחכמי המקובלים בירושלים. באחד הלילות, כאשר שב מבית הכנסת ופנה לעלות לביתו, קלטו לפתע אזניו קול הוללות ומשתה. הוא נשא עיניו וראה כי בקומה שמעל ביתו עורך בעל הבית חגיגה שבה נפרצו כל גדרי הקדושה. עלה הרב אל הקומה העליונה, ובאין אומר ודברים הניף בחזקה את המטה שבידו, ונפץ את עשיות הנפט שהאירו את המקום. חושך נפל על הבית, ודממת תדהמה השתררה. הקרואים נמלטו לבתיהם מאימת הרב, והמסיבה נמוגה כעשן. בראותו את ביתו החשוך והריק, בעוד השולחנות מלאים במאכלים ובמשקאות, בערה כאש חמתו של בעל הבית. הוא החליט ללמד את הרב לקח, ומהר לרדת לביתו שבקומה התחתונה, נכנס בכעס אל חדרו של הרב, נטל את גלימתו ההדורה התלויה על הקיר וקרעה לגזרים בחמת זעם. כל אותה עת עמד הרב והתבונן בו בנחת, ולא אמר דבר. כאשר נודע דבר המעשה למחרת, נשאל הרב על ידי חבריו בבית המדרש: "אם כבודו קפדן מטבעו, מדוע שתק בעת שקרע בעל הבית את הגלימה היקרה!?" ואם אינו קפדן מטבעו, מדוע הקפיד על קיום החגיגה!?" ענה הרב בשלוה: "בדברים הנוגעים לכבודי האישי, משתדל אני לנהוג באיפוק ובנחת, אך כאשר נוגע הדבר לכבוד שמים, אין מקום לשתיקה וענוה, ועל כן, כאשר הבחנתי בדבר עבירה, שיניתי את טבעי ומהרתי למחות בעוז ובתוקף". (אוצרותינו)

זמני השבת
הדלקת נרות מוצאי שבת
5:21 4:21
נא לשמור על קדישת הגליון
אין לקרוא בשעת התפילה
לית 5:55

אָהַל הַהֵלֶלִי

במסכת ברכות (דף י:), אמר רבי יוסי בר חנינא בשם רבי אליעזר בן יעקב, המתפלל, צריך שיכוין רגליו, שהרי נאמר על המלאכים (יחזקאל פרק א) "וְרַגְלֵיהֶם רָגַל יְשָׁרָה", ואנו בתפלה מדברים לפני המלך, ועלינו להדמות כאילו למלאכי השרת.

ומרן הבית יוסף (סימן צה) הביא בשם מהר"י אבוהב, שהטעם שהאדם חייב לכוין את רגליו זו בצד זו בזמן התפלה, הוא לרמוז, שאין לנו אפשרות ללכת ולברוח, כי אין אנו יכולים להשיג שום דבר בעולם לולי ה' יתברך שעוזר לנו בכל דבר ודבר.

ובוהר הקדוש (פרשת פנחס) אמרו, ורגליהם רגל ישרה, אמרו בעלי המשנה, שמי שמתפלל צריך לתקן רגליו בתפלתו כמלאכי השרת, להיות כאחד מן המלאכים, ומשום כן אמרו חכמים "המתפלל צריך לכוין את רגליו", ואמר הקב"ה למלאכי השרת, אם תראו את אלה בני האדם, שהם מיוחדים בתפלה שלהם שהם עומדים כך, תפתחו להם שערי ההיכל להיכנס.

וכתבו תלמידי רבינו יונה, שיש נוהגים להשאיר מעט ריווח למעלה אצל האצבעות (כלומר, הם מצמידים רגליהם רק בצד העקב, ולא בצד האצבעות), ויש למנהג זה טעם, שהרי נאמר לגבי המלאכים "וְרַגְלֵיהֶם כְּכַף רָגַל עֲגָלִי". וכן כתב המאירי לקיים את המנהג.

אולם למעשה כתבו תלמידי רבינו יונה, שאין בטעם זה ממש לקיים את המנהג, שהרי בתלמוד שלנו לא הזכירו אלא שיש לסמוך את הרגליים שיראו כאחד ממש.

שלא די בהצמדת העקבים, ויש להצמיד את כפות הרגליים לגמרי, זו בצד זו.

אולם אדם שהוא זקן, או חולה, והצמדת רגליו מפריעה לו בתפלתו, אינו צריך לדקדק בדבר זה, וכן ראינו למרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל, שאף על פי שכל ימיו היה מצמיד רגליו לגמרי זו בצד זו, בכל זאת בימי זקנתו המופלגת, לא היה מדקדק בזה כל כך, ופעמים שלא היה מכוין אלא את העקבים זה בצד זה.

אהל לחידוש חידושים ופנינים לשולחן השבת

שניים מתלמידי המגיד ממזריטש התעסקו פעם בהסקת התנור בחדרו, ותוך כדי מלאכתם התפתחה ביניהם שיחה.

שאל האחד את חברו: "מדוע מפליגה התורה בשבחו של אברהם על שהסכים לשחוט את בנו? וכי אני לא הייתי מוכן לשחוט את בני למען ה'?" אף חברו הסכים לדבר. הן גם הוא היה נוהג בדיוק כך, אז מה יש להשתבח בעקידה כל כך?

"אולם אין זו שאלה", הודה השואל, "שכן אנו זכינו לכח העמידה בניסיונות בזכות אבינו אברהם, שכבש את יצרו בגבורה לעשות את רצון ה', אבל אבינו אברהם היה בנו של תרח, שהיה עובד עבודה זרה, ובכל זאת התגבר ועמד בניסיון העקידה, לכן כראוי הוא לשבח".

אבל תשובתו לא התקבלה על לב חברו.

"עדיין אין זה מספיק!", אמר, "הלוא אברהם אבינו קדוש היה, עד שהכיר את בוראו בגיל שלוש (נדרים לב). נו, וכי צד ספק יש בלבך שמא לא היה מקיים את רצון ה' אז במה נשבחו?".

"אכן", תהה חברו, "אם מדובר באדם שגיא טוהר ומזוכך בקדושתו, מה שבח יש במעשיו הטובים, וכי היה נוהג אחרת? היעלה בלבך לקלס מלאך על קיומו את רצון בוראו?".

"אשיב לך", אמר השואל. "בדין ראוי אברהם אבינו לשבח הרב בעמידתו בניסיון העקידה, שכן הקב"ה לא ציווהו להעלות את בנו על גבי המזבח מיד, ואם כן, יכול היה אברהם להשתעשע עם בנו יחידו בטרם קיום רצון ה', ובכל זאת הזדרז אברהם לקיים את רצון הבורא, כעדות התורה: "וַיִּשְׁפֹּם אֲבְרָהָם פְּנֵיקָר", ללמדך שהוא לא התמהמה אלא ניגש מיד לקיים את רצון ה'!"

"ואם הצליח אברהם לשמר את התלהבותו בעבודת ה' שנים רבות כל כך (137 שנים!), בהחלט שראוי הוא לשבח", סיכם.

"וְאֲנֹכִי עֶפֶר וְאֶפֶר"

הגאון רבי מנחם מנדל מרימינוב זיע"א היה אומר: כָּל יְהוּדֵי צָרִיד שִׁיחֵיו לוֹ שְׁנֵי פִיסִים, וּבְכָל אֶחָד מֵהֶם פֶּתֶק. עַל פֶּתֶק אֶחָד יִהְיֶה פְתוּב: "בְּשִׁבְלִי נִבְרָא הָעוֹלָם" (סְנֵהֲדָרִין לו.), וְעַל הַפֶּתֶק הַשֵּׁנִי: "וְאֲנֹכִי עֶפֶר וְאֶפֶר".

שְׁתֵּי הָאֲמִירוֹת הִלְלוּ אֵינֶן סוֹתְרוֹת זו אֶת זו. אָכֵן, הַקְּב"ה הַכֵּין אֶת הָעוֹלָם עֲבוּר כָּל יְהוּדֵי וְיְהוּדֵי בְּאֶפֶן אִישִׁי, אֶךְ חֲבִיבִים אָנוּ לְזָכֵר שִׁבְפִנֵי עֲצֻמְנוּ אֵינְנוּ אֶלָּא עֶפֶר וְאֶפֶר.

בְּעִתוֹת יְאוּשׁ וְעֲצֻבוֹת – יוֹצֵיא הָאֱדָם מִפִּיסוֹ אֶת הַפֶּתֶק עִם הַמְּלִים: "בְּשִׁבְלִי נִבְרָא הָעוֹלָם", וְיִתֵּן עַל לְבוֹ אֶת עֶרְפוֹ וְחֲשִׁיבוֹתוֹ בְּהִיוֹתוֹ נִבְרָא שֶׁל הָאֱלֹקִים.

אֶךְ בְּעֵת שִׁנְכֻנְסוֹת בְּלָבוּ גְּאֻה – יִתְבּוֹנֵן בְּפֶתֶק הַשֵּׁנִי וְיִזְכִּיר לְעֲצֻמוֹ כִּי אֵינוּ אֶלָּא עֶפֶר וְאֶפֶר, מֵעֶפֶר בָּא וְאֶל עֶפֶר יָשׁוּב.

להערות והארות, הנצח ות,
לעילוי נשמת וכו' 054-8566615
לקבלת העלון במייל נא לכתוב ל:
8444774@Gmail.com

אהל המעשה

"יהודי לא תועה!"

לאחר ששרה מבקשת לגרש את ישמעאל. מבצע אברהם אבינו את מצוות שרה וכך התורה כותבת: **"וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בְּבֹקֶר וַיִּקַּח לָחֶם וְחֶמֶת מַיִם וַיִּתֵּן אֶל-הָגֵר שָׁם עַל-שִׁכְמָהּ וְאֵת-הַיֶּלֶד וַיְשַׁלְּחָהּ וַתֵּלֶךְ וַתֵּתֶע בְּמִדְבַר בָּאָר שָׁבַע: וַיִּכְלוּ הַמַּיִם מִן-הַחֶמֶת וַתִּשְׁלַךְ אֶת-הַיֶּלֶד תַּחַת אֶחָד הַשִּׁיחִים"**

מבאר רש"י - **וַתֵּתֶע**. חזרה לגלולי בית אביה. במדרש אגדה כתוב, שברגע שזרקו אותה מבית אברהם, היא פרקה עול, **וַתֵּתֶע** – שמצאה לבנה וזקפתה לשם עבודה זרה. בפרקי דרבי אליעזר, מביאים מקור לכך – מאיפה אנחנו יודעים שהיא חזרה לגלולי בית אביה? שכתוב שעבודה זרה, נקראת בשם תעתועים, שנאמר (ירמיה, י, טו): **הֲבָל הִמָּה מַעֲשֵׂה תַעֲתֻעִים**.

הרב ברוך רוזנבלום מביא סיפור מהספר של הגאון ר' שלום שבדרון: היה יהודי גאון עולם לפני השואה, שקראו לו ר' מרדכי פורגמנסקי. הוא נפטר בשוויץ, והביאו אותו כאן לקבורה. הוא מספר שהוא נסע ברכבת מליטא, ממקום למקום, ובמהלך הנסיעה, הוא מצא יהודי שומר תורה ומצוות, נוסע איתו ברכבת. אותו יהודי היה שוחט ומוהל במקצועו. התחילו לדבר ביניהם דברי תורה, הם היו כל כך מרוכזים בלימוד ביחד ולא שמו לב, שהם צריכים לרדת. הגיע שעת צהריים והכרוז מודיע "הגענו לתחנה סופית"... הרב שומע וצועק: "אויי וייי... התרחקנו שעתיים מהמקום שאנחנו צריכים לרדת... אין סיכוי שנגיע כבר לשבת הביתה...". אותו יהודי שהוא שוחט ומוהל, היה ממש נסער "תראה... לא הייתי כל-כך הרבה זמן בבית... הבטחתי שאני יבוא לשבת...". ר' מרדכי אומר לו – "אדוני, מה אתה נסער כל-כך, הקב"ה רוצה שנהיה פה בשבת!"... אומר לו השוחט – כבוד הרב, אולי כבודו לא יודע אבל באיזור הזה אין יהודים בכלל!" מאיפה אתה יודע שאין? שאל ר' מרדכי והלה השיב במליצה: "כי אם היו פה יהודים, היו מזמינים אותי לכאן, לשחוט..." יוצאים מתחנת הרכבת... פוגשים שם בעלי עגלות (המוניות של פעם) ושואלים את אחד מהם – "אולי אתה יודע איפה יש כאן יהודים?" אומר להם בעל העגלה – "כן, אני יודע... יש כאן יהודי אחד! אקח אתכם אליו..."

לוקח אותם... יורדים מהכרכרה... מסתכלים.. יש מזוזה על הדלת... ב"ה... נוקשים בדלת... פותח את הדלת היהודי... רואה את הרב והשוחט... הוא לא הכיר את הרב... כולו נהיה חיזור, מתנשף כולו...שואל אותם היהודי – סליחה, מישהו ממכם מוהל?! אומר ר' מרדכי – "כן! הנה, הוא מוהל!" תוך שהוא מצביע על בן לווייתו "ברוך ה'!" צעק בשמחה... "שבוע שעבר נולד לי בן, ולא ידענו מה יהיה עם הברית, כי הילד לא הרגיש כל כך טוב, היום הרופא אמר לי, שאפשר לעשות לו ברית... אמרתי לו: 'עכשיו אתה מודיע לי!?' 12 בצהריים! מאיפה אני יביא מוהל?!"... התפללתי לקב"ה: 'ריבונו של עולם, ציווית יוביום השמיני ימול בשר ערלתו'... אני רוצה למול, אבל אין מוהל, מה אני יכול לעשות?! בכיתי... התפללתי..."

והקב"ה זימן אתכם לפה!" אמר ר' מרדכי למוהל: "עכשיו אתה מבין, למה הגענו לפה?! נו... אני סנדק, אתה מוהל, והוא אבי הבן!"... **אומר ר' מרדכי ליהודי:** תשמע, עכשיו אני מבין את דברי רש"י על הפסוק בפרשה: **"וַתֵּלֶךְ וַתֵּתֶע בְּמִדְבַר בָּאָר שָׁבַע"** מכאן שחזרה הגר, לגלולי בית אביה. מאיפה ידע את זה רש"י? כתוב שהיא טעתה בדרך... אבל מי אמר שהיא חזרה לגלולי בית אביה?! אומר ר' מרדכי פורגמנסקי - פשוט מאוד, **יהודי, לא טועה!** אין טעיתי, זה לא שדיברתי בלימוד, ולכן בלי כוונה, לא שמתני לב, וירדתי בתחנה הבאה... אין כזה דבר! **יהודי, הקב"ה מדריך אותך, על כל צעד ושעל!** ואם כתוב **וַתֵּלֶךְ וַתֵּתֶע בְּמִדְבַר בָּאָר שָׁבַע**, זה אומר שהיא לא הייתה יהודיה, כי אם היא הייתה יהודיה, לא היה מופיע פסוק כזה **וַתֵּתֶע**... יהודי לא טועה, יהודי הוא מודרך!

אדם אחד הגיע ל"מקובל" ונתן ח"י זהובים "פדיון". לאחר שיצא הרגיש השמש בזהוב אחד, שהוא מזוייף, וביקש להחזירו. אמר לו המקובל: הנח לו! הוא רימה אותנו בזהוב אחד, ואילו אנחנו רימינו אותו בשבעה-עשר זהובים...

שאל אדם לחברו: מה היינו עושים, אילו לא היה, חלילה, ממון בעולם? מה "פדיון" היינו נותנים למקובל? החזיר לו חברו: חכם! אילו לא היה ממון בעולם, לא היו גם "מקובלים" בעולם...

קצת מאתל

"וירא אליו ה' באלוני ממרא... והנה שלשה אנשים נצבים עליו וירא וירץ

לקראתם מפתח האהל" מנהגו של ה'חפץ חיים' היה, שכאשר היו לו

אורחים עניים בליל שבת לא היה מזמר "שלום עליכם" אלא מקדש מיד ואוכל. כפי

שפסק בעצמו בספרו "משנה ברורה" בתחילת סי' רע"א, שם נאמר בשו"ע: "כשיבוא לביתו ימהר לאכול מיד", ומבאר ה'משנה ברורה': "היינו לקדש, כדי שיזכור שבת בעת תחילת כניסתו, ואם אינו תאב לאכול, יכול להמתין מלקדש עד שירעב, שכבר זכר את השבת בתפלתו". אולם, מוסיף ה'משנה ברורה', כאשר יש לו אורחים, עליו לקדם את פניהם ולפנות לאכול מיד! רבי ליב חסמן, המשגיח של ישיבת "חברון", שאל פעם את ה'חפץ חיים" אודות הנהגתו שלא לזמר "שלום עליכם" בעת שהיו אורחים מסובים על שלחנו. השיב ה'חפץ חיים": המלאכים אינם רעבים, ואין הם סובלים צער של רעב, ולכן ביכולתם להמתין עד שהאורח ישבור את רעבונו... (לאור הנר)

"ויקח אברהם צאן ובקר ויתן לאבימלך ויכרתו שניהם ברית"

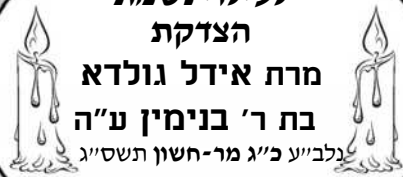
פעם אחת ציווה הצדיק רבי שמחה בונים מפשיסחא לאסור את מרכבתו כי ברצונו לנסוע לוורשה. עשו החסידים כמאמר רבם ועד מהרה יצאו הרבי וחסידיו לדרך. בהגיעם לוורשא שאל החסידים את הרבי להיכן מחוז חפצו ואילו הוא השיב כי יתנו לסוסים ללכת כאוות חפצם ברחובות העיר. לפתע פתאום ציווה הרבי על העגלון לעצור את המרכבה. היה זה בסמוך לבית מזיגה פשוט. נכנסו הרבי וחסידיו אל בית המזיגה ומצאו שם יהודים פשוטים היושבים במקום ומשוחחים. האזין הרבי לשיחתם של שני יהודים שניכר בהם שעבודתם כסבלים וכה שוחחו השניים: אמור נא לי, שאל אחד את חברו, האם כבר למדת היום חומש? אכן כן! ענה האיש. אף אני למדתי, אמר הראשון, והיה קשה לי מאוד הפסוק: "ויכרתו שניהם ברית", כיצד זה כרת אברהם ברית עם גוי?! ... אף אני שאלתי על פסוק זה, ענה חברו, למה כתוב "ויכרתו שניהם ברית", והרי די היה לכתוב "ויכרתו ברית" ללא המילה "שניהם". אלא, המשיך האיש, על ידי קושייתך מתורצת גם קושייתי, כוונת הפסוק שאכן כרתו ברית אבל למרות זאת נשאר להיות בבחינת "שניהם", כל אחד נותר לעצמו ולא נתאחדו בברית זו! כאשר שמע רבי שמחה בונים את הדברים ציווה על חסידיו שישבו לביתם. כל מטרת נסיעתי לוורשא, אמר רבי שמחה בונים, לא היה אלא כדי לשמוע פשוט נפלא זה. (אור השבת)

לרפואה שלימה

סעיד אשר בן לאה הי"ו
אורה בת סניורה הי"ו

לבריאות ברכה והצלחה
אליאן בת נעימה הי"ו
וכל משפחתה א.מ.ן

לעילוי נשמת הצדקת

מרת אידל גולדא

בת ר' בנימין ע"ה

נלב"ע כ"ג מר-חשון תשס"ג
ת. נ. צ. ב. ה.

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"

רח' דוד אלעזר 18

תפילת שחרית 6:30

מנחה וערבית (סמוכות) 16:20

שיעורי תורה מידי יום אחרי ערבית

יום א' - הרב שמשון פוקס שליט"א
יום ב' - הרב הגאון אברהם הכהן שליט"א
יום ג' - הרב רפאל עגיב שליט"א
יום ד' - הרב בן יאבו שליט"א
יום ה' - הרב שלום אטלן שליט"א

בית הכנסת "עולי בבל"

ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל

שחרית - 7:30

מנחה ערבית - 16:20

**שיעורי תורה מידי יום
לאחר ערבית**

יום א' ב' ה'

רב בית הכנסת

הרב יהונתן אמדי שליט"א

יום ג'

הרב שמשון פוקס שליט"א

יום ד'

הרב נאור דרשני שליט"א

יום ה' -

הרב רפאל עגיב שליט"א

בשעה 19:00

"יש קונה עולמו בשעה

אחת"

שימו לב <<<<

לימוד אברכים עם תלמידים כל יום שני ורביעי בשעה 20:00

ערבית מאוחרת: יום ב' 20:45 יום ד' 20:45 יום ה' 21:00

ברכה והצלחה בכל העניינים לר' שאול סאלם הי"ו ומשפחתו